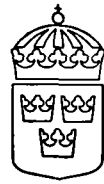

Regeringens skrivelse

1989/90: 80

med redogörelse för vissa regeringsbeslut om
försvarets mark och byggnader i
Stockholmsområdet

Skr.
1989/90: 80

Regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad som har tagits upp i
bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 25 januari 1990.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Roine Carlsson

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnas en redogörelse för vissa regeringsbeslut om försvarets
mark och byggnader i Stockholmsområdet. Till skrivelsen fogas kopior av
besluten.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 25 januari 1990

Närvarande: Statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, Hjelm-Wallén, S. Andersson, Göransson, Gradin, R. Carlsson, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Engström, Freivalds, Wallström, Lööw, Persson, Molin, Sahlin

Föredragande: statsrådet R. Carlsson

Skrivelse med redogörelse för vissa regeringsbeslut om försvarets mark och byggnader i Stockholmsområdet

1 Inledning

Överbefälhavaren (ÖB) redovisade i september 1988 – i en särskild delrapport till 1988 års försvarsmäxtnutredning (FU 88) – överväganden och förslag om försvarets mark och byggnader i Stockholmsområdet. Rapporten remitterades till bl. a. de av förslagen direkt berörda kommunerna. Regeringen redovisade förslagen för riksdagen i prop. 1988/89:80, och anmälde att det bör ankomma på regeringen att besluta om förändringar av det slag som ÖB hade föreslagit. Riksdagen (1988/89: FöU 14, rskr 294) hade inget att erinra.

Därefter uppdrog regeringen genom beslut i juni 1989 åt ÖB att mot bakgrund av dels remissyttrandena över delrapporten, dels förslagen från 1988 års försvarskommitté (FK 88) om arméns utveckling (SOU 1989:46) redovisa reviderade överväganden och förslag. Till beslutet fogades en sammanfattning av delrapporten och en remissammanställning. En kopia av beslutet bör fogas till protokollet som *bilaga 1*.

ÖB's reviderade överväganden och förslag redovisades i september 1989 i delrapport 13 till perspektivplanen, Försvarsmakt 90 (FM 90). Regeringen tog genom beslut i december 1989 ställning till förslagen, utom i vissa avseenden. Till beslutet fogades en sammanfattning av förslagen. En kopia av beslutet bör fogas till protokollet som *bilaga 2*.

2 Kommentarer

2.1 Allmänt

ÖB har själv tagit initiativet till den översyn av försvarets mark- och byggnadsbestånd i Stockholmsområdet som redovisades i delrapporten till FU 88. Syftet var att få till stånd ett effektivare lokalutnyttjande och en koncentration till färre etablissemang.

Jag anser att ÖB's initiativ är värdefullt och att förslagen i delrapporterna till FU 88 och FM 90 i huvudsak når det angivna syftet. De innebär också att bostadsbyggandet i Stockholmsområdet gagnas genom att flera etablissemang utvecklas.

Regeringens ställningstagande innebär att ÖB's förslag, med få undantag, godtas. Undantagen rör etablissemangen Näsby Park i Täby kommun och Tullinge i Botkyrka kommun. Jag kommenterar i ett följande avsnitt dessa undantag.

ÖB har lagt sina förslag under förutsättning att inkomsterna vid utveckling av etablissemang får utnyttjas för försvarsändamål. Regeringens ställningstagande till denna förutsättning framgår av beslutet i juni 1989.

2.2 Näsby Park- och Tullinge-etablissemangen

Enligt 1982 års försvarsbeslut (prop. 1981/82: 102 bil. 2, FöU 18, rskr 374) skulle sjökrigsskolan lokaliseras i anslutning till Berga örlogsskolor och marinens anläggningar i Näsby Park utvecklas så tidigt som möjligt. Regeringen uppdrog genom beslut i oktober 1982 och september 1985 åt fortifikationsförvaltningen att avyttra anläggningarna. Genom beslut i december 1988 medgav regeringen att Näsby Park-etablissemang får behållas till utgången av budgetåret 1991/92.

ÖB's förslag innebär att Näsby Park-etablissemanget behålls och utvecklas, och att det lokaliseras bl. a. två värnpliktskontor i värnpliktsverket.

Enligt 1982 års försvarsbeslut skulle flygvapnets Södertörnsskolor (F 18) dras in, och frågan om användningen av F 18's anläggningar i Tullinge prövas. Regeringen uppdrog genom beslut i april 1984 åt försvarshögskolans utredningsnämnd att utreda och lämna förslag om Tullinge-etablissemangets framtida användning.

Riksdagen (prop. 1987/88: 142, FöU 10, rskr 299) har beslutat att kustbevakningens östra regionledning skall samlokaliseras med marinens regionala ledning antingen vid Muskö eller Tullinge senast år 1993.

ÖB's förslag i FU 88 innebär att Tullinge-etablissemanget behålls och utvecklas och att det lokaliseras bl. a. staben och helikopterverksamheten i det nya marina områdesförbandet på ostkusten, kustbevakningens regionledning ost samt – om Näsby Park-etablissemanget utvecklas – de två värnpliktskontoren i värnpliktsverket. ÖB's reviderade förslag i FM 90 innebär att staben och regionledningen resp. helikopterverksamheten lokaliseras till Muskö resp. Berga.

En jämförelse ur operativ och ekonomisk synpunkt av å ena sidan Tullinge-alternativet och å andra sidan Muskö/Berga-alternativet ledde fram till regeringens ställningstagande för att behålla och utveckla Tullinge-etablissemanget för försvarsändamål. Därigenom blev det också möjligt att fullfölja det tidigare riksdagsbeslutet att utveckla Näsby Park-etablissemanget.

3 Hemställan

Skr. 1989/90: 80

Jag hemställer att regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag anført i det föregående.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar i enlighet med hans hemställan.

REGERINGSBESLUT 10
1189/88 (delvis)
1989-06-29 1771/88 (slutligt)
867/89

Överbefälhavaren
Box 80001
104 50 STOCKHOLM

Försvarsmaktens mark och byggnader i Stockholmsområdet
(Handlingar överlämnas)

Regeringen har med beslut den 26 april 1984 uppdragit åt försvarets fastighetsnämnd att utreda och lämna förslag om den framtida användningen av F 18:s mark, byggnader och anläggningar - Tullinge-etablissemnet. Nämnden har med skrivelse den 8 juni 1988 anmält att den i avvaktan på regeringens omprövning av uppdraget avser att låta ärendet vila.

Regeringen har med beslut den 5 september 1985 uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att avyttra sjökrigsskolans mark och anläggningar - Näsby Park-etablissemnet.

Överbefälhavaren har i programplan för det militära försvaret (ÖB 89-92 med FU 88) redovisat överväganden och förslag rörande användning av mark och byggnader i Stockholmsområdet, och anmält att "Generalplanering Stockholm kommer att genomföras". Förslagen innebär bl. a. att Tullinge- och Näsby Park-etablissemnet behålls och utvecklas.

Övervägandena och förslagen har redovisats mera detaljerat i FU 88 delrapport Försvarsmaktens mark och byggnader i Stockholmsområdet. Rapporten har remitterats.

./. I bilaga till detta beslut redovisas en sammanfattning av överbefälhavarens rapport samt en remissammanställning.

Regeringen har i prop. 1988/89:80 redovisat förslagen, och anmält att det bör ankomma på regeringen att besluta om förändringar av det slag som överbefälhavaren har föreslagit. Riksdagen (FÖU 1988/89:14, rskr 294) har inte haft något att erinra.

Överbefälhavaren utreder f. n. formerna för avveckling av fastigheter som förvaltas av försvarsmyndigheter.

Regeringen överlämnar yttrandena över rapporten till överbefälhavaren, och föreskriver att reviderade överväganden och förslag rörande användning av mark och bygg-

nader i Stockholmsområdet skall redovisas för regeringen senast den 1 oktober 1989. Vid övervägandena skall beaktas

Skr. 1989/90:80
Bilaga 1

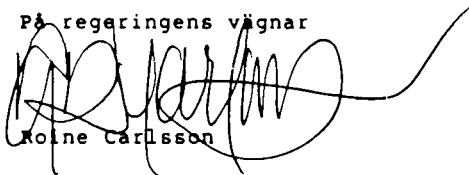
- yttrandena över rapporten,
- förslagen den 15 juni 1989 från 1988 års försvarskommitté,
- behovet av mark för bostadsbyggnadsändamål i Stockholmsområdet,

och förutsättas att

- Almnäs-etablissemetet i Södertälje hör till Stockholmsområdet,
- försäljningsintäkter behandlas enligt reglerna i regleringsbrevet för budgetåret 1989/90, medan finansiering av investeringar prövas i särskild ordning.

I redovisningen skall ingå eventuella förslag rörande formerna för avveckling av fastigheter som förvaltas av försvarsmyndigheter.

På regeringens vägnar

Roine Carlsson

Kjell A. Jönasson
Kjell A. Jönasson

Kopia till
finansdepartementet (BA)
bostadsdepartementet
fortifikationsförvaltningen
försvarets fastighetsnämnd
byggnadsstyrelsen
länsstyrelsen i Stockholms län
Botkyrka kommun
Haninge kommun
Huddinge kommun
Järfälla kommun
Sigtuna kommun
Sollentuna kommun
Solna kommun
Stockholms kommun
Sundbybergs kommun
Södertälje kommun
Täby kommun
statsanställdas förbund (SF)
tjänstemännens centralorganisation (TCO-S)
centralorganisationen SACO/SR
delegationen för ökat bostadsbyggande i Stockholmsområdet

Försvarsmaktens mark och byggnader i Stockholmsområdet

1. Sammanfattning av överbefälhavarens rapport

Överbefälhavaren har inom ramen för FU 88 studerat lokaliseringen av försvarsmyndigheter i Stockholmsområdet. Arbetet har dokumenterats i FU 88 delrapport Försvarsmaktens mark och byggnader i Stockholmsområdet. Sammanfattningen av rapporten lyder som följer.

"ÖB beslutade tidigt 1987 att generalplanera Stockholm bl. a. beroende på de förändringar som kunde förutses av direktiven till FU 88. Syftet med projektet är att anpassa utnyttjandet av mark, byggnader och anläggningar i området.

Förslagen utgår från att försvarets mark, byggnader och anläggningar inom Stockholmsområdet, med vederbörlig hänsyn till verksamhetens art och inblandade myndigheter, är en gemensam försvarsmaktsresurs.

En helhetslösning med största möjliga effektivitet till lägsta kostnad eftersträvas. Ett viktigt mål är att kunna lämna försvarets förhyrningar av lokaler i Stockholm, vilka ställer sig alltmer kostsamma.

ÖB avser, under förutsättning att de intäkter som uppstår vid avveckling av etablissemang kan utnyttjas, att koncentrera verksamheten till följande etablissemang samt underlätta bostadsförsörjningen för försvarsmakten i Stockholmsområdet:

- De etablissement som behålls och iståndssätts är Militärstabsbyggnaden (MSB), I 1/Fo 44 etablissementet vid Lidingövägen, Gamla Militärstabsbyggnaden (GMSB), Tre Vapen, Militärhögskolan (MHS), Artillerigården, Kastellet, Karlbergs slott, Ursvik, Näsby Park och Tullinge.
- De etablissement som avvecklas är Solvalla, Bagartorp, Fredrikshov och Amiralitetshuset.

Till Tullinge lokaliseras staben för Ostkustens marinkommando jämte kustbevakningens regionkontor, helikopterflottilj med verkstad, m. m. Frågan om lokalisering av ytterligare verksamhet till Tullinge prövas i det fortsatta arbetet.

Till Näsby Park lokaliseras östra värnpliktskontoret och marinens värnpliktskontor, eventuellt försvarets dataverksamhet på central nivå, kustartilleriets skjutskola (övergångsvis för att senare lokaliseras till Rindö) samt ett konferenscenter.

Genom att behålla Tullinge och Näsby Park och samtidigt avstå de fyra föreslagna etablissementen i Stockholm skapas resurser för att åstadkomma en för den totala verksamheten rationellare lokalisering. Samtidigt kan långsiktiga besparingar göras vad beträffar fastighetsdrift och underhåll.

Ett nytt kontor uppförs på Starrbacksängen (regeringsbeslut 1988-07-14 H 31/88) samtidigt som lokaler friställs i MSB p. g. a. att staberna minskas. Dessutom kommer eventuellt en förhyrningsoption att utnyttjas under en övergångstid. Härigenom kan huvuddelen av försvarets nuvarande förhyrningar i Stockholm lämnas.

Förslagen innebär att investeringar om ca 175 miljoner kronor inom tioårsperioden undviks och att årsvisa besparingar om ca 20 miljoner kronor erhålls.

Den föreslagna helhetslösningen för framtida utnyttjande av mark och byggnader i Stockholmsområdet bedöms ge bl. a.

- operativa och beredskapsmässiga fördelar,
- förbättrad arbetsmiljö,
- en fortsatt handlingsfrihet för framtiden.

Förslaget bedöms ha en hög grad av realiserbarhet under givna ekonomiska förutsättningar."

2. Remissammanställning

Delrapporten har remitterats till fortifikationsförvaltningen, byggnadsstyrelsen, länsstyrelsen i Stockholms län, Statsanställdas förbund (SF), tjänstemännens centralorganisation (TCO-S), centralorganisationen SACO/SR, delegationen för ökat bostadsbyggande i Stockholmsområdet, och till följande kommuner: Botkyrka, Haninge, Huddinge, Järfälla, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg och Täby. TCO-S och SACO/SR har avstått från att yttra sig. Fortifikationsförvaltningen, Botkyrka, Huddinge, Järfälla, Sollentuna och Solna har inte haft några erinringar mot överbefälhavarens förslag. Vidare har Sigtuna kommun yttrat sig.

I det följande redovisas en sammanställning av remissynpunkterna. Sammanställningen har disponerats med utgångspunkt i förslagen.

Förslag: Avveckling bör ske genom försäljning på marknadsmässiga villkor.

Byggnadsstyrelsen påpekar att förslaget kan vara oförenligt med gällande bestämmelser om avveckling av statlig fast egendom och att värdet av vissa marktillgångar till stor del avgörs av kommunala planbeslut. Delegationen påpekar att ett allt för högt markpris försvårar eller omöjliggör att marken används till bostadsbyggande.

Förslag: Solvalla - etablissemnet avvecklas.

Länsstyrelsen anser att området på grund av bullerstörningar inte torde lämpa sig för bostadsbebyggelse, och ser inte ytterligare etablering av kontor och andra arbetsplatser i detta område som någonting från regional utvecklingssynpunkt särskilt önskvärt. Stockholm anser att det är viktigt att möjliggöra bostadsbyggande på den frigjorda marken. Delegationen anser att det är bättre att försvarsverksamheten behålls vid Solvalla än i Ursvik, och att Solvalla är olämpligt att bebygga med bostäder då det ligger mellan väg och järnväg.

Förslag: Etablissemnet Fredrikshov och Amiralitetshuset avvecklas.

Byggnadsstyrelsen hemställer att Amiralitetshuset överförs till dess förvaltning, och motsätter sig bestämt en försäljning på marknaden m. h. t. intresset av att t. v. hålla samman planering och förvaltning av Skepps- och Kastellholmarna. Stockholm anser att det är väsentligt att i första hand kommunen erbjuds att utnyttja byggnaderna.

Förslag: Ursviks - etablissemnet behålls/utvecklas.

Länsstyrelsen bedömer att bostadsbebyggelse torde vara möjlig i området och att detta vore värdefullt ur såväl regional som kommunal synvinkel. Sundbyberg önskar marken för bostadsbebyggelse. Delegationen anser att försvaret borde ha övervägt att släppa markområden som är så pass intressanta ur bostadsförsörjningssynpunkt som Ursviks-

Förslag: Näsby Park - etablissemnet behålls/utvecklas.

Länsstyrelsen ställer sig av kulturmiljöskäl tveksam till en omfattande nybyggnation i Näsby Slotts omgivning. Av detta skäl, och av regionalpolitiska skäl, bör det övervägas att istället för till Näsby Park flytta berörda dataenheter till Haninge, som därigenom skulle kunna utvecklas till ett datateknikcentrum av betydelse för utvecklingen inom länets sydostregion. Täby avser att inte acceptera någon nybyggnation i området förrän den långsiktiga användningen av området, och ett långsiktigt huvudmannaskap, fastlagts i avtal med kommunen. De förslag till användning som hittills presenterats tillgodoser inte kommunens krav. SF anser att etablissemnet med fördel kan avvecklas. Delegationen ifrågasätter ett så omfattande kontorsbyggande som det planerade och anser att möjligheterna till viss bostadsbebyggelse borde övervägas.

Förslag: Tullinge - etablissemnet behålls/utvecklas.

Länsstyrelsen erinrar om att möjligheten till en civil flygplats i Tullinge t. v. bevaras i pågående regionplanarbete. Botkyrka påpekar att en sådan flygplats inte längre är aktuell. Haninge konstaterar att förslaget innebär att möjligheterna att i Tullinge etablera en för hela regionen nödvändig inrikesflygplats väsentligen försvåras, och anser liksom SF att de verksamheter som föreslås lokaliseras till Tullinge bättre fyller sina funktioner vid Muskö/Berga.

Förslag: Etablissemnet Gamla Militärstabsbyggnaden och Kastellet behålls/utvecklas.

SF anser att etablissemnet med fördel kan avvecklas.

Förslag: Etablissemnet Bagartorp avvecklas. Etablissemnet Militärstabsbyggnaden, 11/Fo44 vid Lidingövägen,

Inga remissinstanser har erinrat mot förslagen.

Övrigt

Byggnadsstyrelsen anser att ett mera konkret ekonomiskt underlag bör föregå beslut om genomförande i de olika delarna av förslaget, och att möjligheterna till statlig samordning bör tillvaratas i kontakterna med berörda kommuner. Länsstyrelsen anser det angeläget att eventuell markförsäljning sker så att marken kommer till en från regional synpunkt lämplig användning och föreslår att ett samordningsmöte i dess frågor kommer till stånd så snart som möjligt. Järfälla anser att flygplatsen och krigsbasen i Barkarby på sikt bör avvecklas. Sigtuna anmäler intresse av att få tillgång till fortifikationsförvaltningens mark vid Boteleudd. Sollentuna anser att flyttning bör övervägas av vissa försvarsanläggningar som inte berörs i ÖB's förslag. Stockholm kommenterar bostadsförsörjningen för försvarsanställda. Sundbyberg är intresserad av en gemensam planering med försvaret.

1989-12-07

14

1189/88 (slutligt)
1879/89 (delvis)Överbefälhavaren
Box 80001
104 50 STOCKHOLMFörsvarets mark och byggnader i Stockholmsområdet

Regeringen uppdrog med beslut den 26 april 1984 åt försvarets fastighetsnämnd att utreda och lämna förslag om den framtida användningen av F 18:s mark, byggnader och anläggningar - Tullinge-etablissementet. Nämnden anmälde med skrivelse den 8 juni 1988 att den i avvaktan på regeringens omprövning av uppdraget avser att låta ärendet vila.

Regeringen uppdrog med beslut den 5 september 1985 åt fortifikationsförvaltningen att avyttra sjökrigsskolans mark och anläggningar - Näsby Park-etablissementet.

Regeringen uppdrog med beslut den 29 juni 1989 åt överbefälhavaren att redovisa överväganden och förslag rörande användning av mark och byggnader i Stockholmsområdet.

Överbefälhavaren har med skrivelse den 20 september 1989 - FM 90 delrapport 14 - redovisat sina överväganden och förslag. En sammanfattning av överbefälhavarens förslag redovisas i bilaga till detta beslut.

Regeringen beslutar att

- etablissementen Fredrikshov, Amiralitetshuset, Bagartorp, Solvalla och Näsby Park skall avvecklas skyndsamt,
- Tullinge-etablissementet skall behållas och utvecklas. Dit skall lokaliseras
 - + stab och helikopterverksamhet vid det nya marina områdesförbandet vid ostkusten,
 - + kustbevakningens regionledning ost,
 - + delar av värnpliktsverket (östra värnpliktskontoret och värnpliktskontoret för marinen) i det nya mellersta militärområdet,

- kustartilleriets skjutskola skall lokaliseras till Vaxholm före den 1 juli 1992.

Skr. 1989/90: 80
Bilaga 2

Regeringen uppdrar åt överbefälhavaren att senast i samband med nästa programplan redovisa en plan för hur verksamheten skall flyttas från etablissemneten Fredrikshov, Amiralitetshuset, Bagartorp, Solvalla och Näsby Park respektive till Tullinge.

Regeringen uppdrar åt överbefälhavaren att i samråd med berörda myndigheter före den 10 februari 1990 redovisa vilken ytterligare verksamhet som kan lokaliseras till Tullinge-etablissemnet, och därvid bl.a. överväga flygvapnets sambandsflyg vid Bromma och marinens ubåtsjaktflygplan. Regeringen uppdrar vidare åt kustbevakningen att i samråd med överbefälhavaren och chefen för marinen före den 10 februari 1990 redovisa om kustbevakningens flygverksamhet, särskilt den vid Bromma, kan lokaliseras till Tullinge.

Regeringen uppdrar åt chefen för marinen att före den 10 februari 1990 redovisa vilka investeringar i Muskö och Berga som planeras för den provisoriska lokaliseringen dit av den marina verksamhet som skall lokaliseras till Tullinge.

Regeringen återkallar uppdragen den 26 april 1984 till försvarets fastighetsnämnd och den 5 september 1985 till fortifikationsförvaltningen.

Regeringen föreskriver att förvaltningsansvaret för etablissemneten på Skepps- och Kastellholmarna skall överföras till byggnadsstyrelsen.

Regeringen uppdrar åt fortifikationsförvaltningen att i samråd med byggnadsstyrelsen och med stöd av nu gällande regler avyttra etablissemneten Fredrikshov, Bagartorp, Solvalla och Näsby Park.

Regeringen kommer senare, och efter särskild framställning från överbefälhavaren, att ta ställning till förslaget om förvaltning av försvarsmaktens skol- och kontorslokaler i centrala Stockholm.

Regeringen kommer senare att ta ställning till förslagen om Ursviks-etablissemneten och lokalisering av delar av försvarets forskningsanstalt.

På regeringens vägnar

Boine Carlsson

Kjell A. Jonasson

likalydande till

Skr. 1989/90: 80

chefen för marinen
fortifikationsförvaltningen
kustbevakningen
försvarets fastighetsnämnd

Bilaga 2

kopia till

finansdepartementet
arbetsmarknadsdepartementet
bostadsdepartementet
civildepartementet
försvarets forskningsanstalt
värnpliktsverket
byggnadsstyrelsen
länsstyrelsen i Stockholms län
Botkyrka kommun
Haninge kommun
Huddinge kommun
Järfälla kommun
Sigtuna kommun
Sollentuna kommun
Solna kommun
Stockholms kommun
Sundbybergs kommun
Södertälje kommun
Täby kommun
Västerås kommun
statsanställdas förbund (SF)
tjänstemännens centralorganisation (TCO-S)
centralorganisationen SACO/SR
delegationen för ökat bostadsbyggande i
Stockholmsområdet

Sammanfattning av överbefälhavarens förslag rörande
försvarsmaktens mark och byggnader i Stockholmsområdet

Följande etablissemang avvecklas:

- Fredrikshov,
- Amiralitetshuset,
- Bagartorp,
- Solvalla,
- FOA's Ursviks-etablissemang (delvis, varvid delar av FOA lokaliserar till Almnäs-etablissemang i Södertälje)

Följande etablissemang behålls och istandsätts för rationell användning:

- Militärstabsbyggnaden,
- Kanslikasernen, K 1,
- Gamla militärstabsbyggnaden,
- Tre Vapen,
- Militärhögskolan,
- Artillerigården,
- Kastellet,
- Karlbergs slott,
- Militära Ursviks-etablissemang,
- Näsby Park.

Tullinge-etablissemang behålls t.v., slutligt förslag om användning eller avyttring redovisas senast den 15 september 1990.

Förvaltningsansvaret för försvarsmaktens skol- och kontorslokaler i centrala Stockholm överförs till det militära servicekontoret i myndigheten överbefälhavaren.